

Луганська обласна універсальна наукова бібліотека (Перша мандрівна бібліотека представляє)

Мандрівна бібліотека як додатковий формат роботи Методичні поради

Мандрівними ми називаємо бібліотеки, що не прив'язані до однієї локації і готові наблизити свої послуги до потенційних клієнтів. **За принципом:** якщо ви не йдете до бібліотеки, можливо, бібліотекарі вже збирають валізи і везуть її до вас. **Ці поради покликані розказати, у чому переваги мандрівних форматів та як їх застосовувати.**

Звісно, така ідея не є чимось аж надто новим. Існували ж виїзні заходи й раніше, правда? У нашому ж особистому вжитку поняття і позиція “мандрівної бібліотеки” з'являється, коли майже вся наша діяльність втратила звичну географію. Причину ви знаєте. Але тепер ми можемо впевнено сказати, що:

- мандрувати насправді здатні геть усі формати бібліотечної роботи (або їхня переважна більшість);
- подібний підхід може бути корисним не лише переміщеним закладам.

Які формати здатні мандрувати?

- найрізноманітніші майстерки;
- виставки, презентації;
- тренінги, лекції, антилекції – усе, що стосується неформальної освіти;
- дискусії;
- літературні читання і музичні двіжі, фестивалі – будь-які мистецькі події;
- навіть видача книг (про це [отут](#), до речі).

Але навіщо?

Якщо ви не маєте власного затишного простору, ще й з укриттям (що наразі важливо), то відповідь уже є. А якщо маєте?

Тут ідеться про безліч мотивацій або їхню суб'єктивну відсутність.

1. Розширення професійних знайомств, взаємоосвіта та підтримка. Це дещо нагадує такий собі колообіг “умова – результат”, де для того, щоб пропонувати свої послуги на різних просторах (в межах громади/міста/селища або в різних точках країни), вам просто необхідно вже мати якісь дружні контакти, а в результаті їх стає більше й більше, а набути скіли та враження – безцінними.

2. Ви з тих, кого втомлює рутина і ви потребуєте зміни картинки, голосів і свіжих думок.
3. Ви відчуваєте, що вам є, що сказати ширшій аудиторії і разом з тим – шукаєте натхнення для подальших ідей. Ви хочете бути почутими, відчувати, скільки колег/ читачів з вами на одній хвилі, чи в правильному напрямку ви рухаєтеся врешті-решт.
4. Ви прагнете краще зрозуміти людей у нашій багатоманітній країні.
5. Бажання відвідати більше міст є частиною ваших особистих планів. Бо й цьому може бути місце поруч із професійною метою.
6. Розглядаєте додатковий заробіток, якщо ваші плани в межах грантової діяльності.

Раптом ви маєте бодай невеличку мотивацію взятися за формат мандрівної бібліотеки, то можна почати, наприклад, з такого:

- запропонувати умовно молодіжному центру поруч ідеї спільних заходів або за принципом “з нас наповнення – з вас аудиторія”;
- вирушити з комплексними тренінгами/ майстерками до тих потенційно гостинних просторів, до яких зазвичай ходить бажана вам аудиторія.

У нас такими просторами стали центри сучасної культури, галереї, хаби, шелтери, молодіжні центри, кав'ярні, ресурсні центри та, звичайно, різнотипні бібліотеки.

Мандрівні заходи без мандрів. Це може бути актуально для релакованих закладів, або якщо ви маєте дистанційних працівників. Умовно, якщо заклад переміщено до Дніпра, а частина його працівників наразі знаходяться в інших областях і мають змогу організовувати події на просторах партнерів, то ці події теж в певному сенсі – мандрівні.

Якщо ж ми говоримо про більш глобальні віддалені колаборації – це потребуватиме більшої підтримки.

- Найперше, хочеться нагадати, що всі ми насправді маємо зв'язкові павутинки по країні в особі [Української бібліотечної асоціації](#) (УБА). Безліч її конференцій покликані зокрема ці зв'язки налагоджувати і зміцнювати. За часів пандемії всі професійні заходи переходили онлайн. Тоді вони стали ближчими та доступнішими, але заодно – дещо знеціненими. Бо іноді звучали фоново, водночас з іншими робочими процесами або навіть з паралельними онлайн-подіями. І це прикро. Бо на таких

конференціях можна почути близькі вам (або протилежні) погляди колег, і побудувати не одну дружню співпрацю в подальшому.

- Наступний очевидний комунікаційний рушій – це соцмережі. Ви вже знаєте, хто цікавиться вашим контентом, захоплюється вашими ідеями або розділяє їх. Так само і ви можете мати фаворитів, до кого радо постукаєтесь у разі виникнення перспективного проєкту. І зрештою – якщо ви просто обрали містечко, де давно хотіли побувати заради приємних краєвидів, ви можете пошукати в мережах місцеву бібліотеку, культурний хаб, гімназію або коледж – і розпочати знайомство. Можливо, саме цей крок призведе до найцікавішої співпраці.
- І звісно, принцип знайомства через інших знайомих теж залишається дієвим.

Що варто врахувати, якщо ви наважилися на професійну подорож?

- Переконалися, що в того, що ви пропонуєте є зацікавленість і потреба. Наприклад (дуже умовно), ви розробили інтерактивні лекції для підлітків на тему збереження довкілля. І ви знаєте, що в певній громаді є активна підліткова спільнота, яка працює в цьому напрямі тощо. Краще звісно, коли ви так вдало презентуєте себе, що вас запрошують, тоді не доведеться доводити, чому саме ваш інтелектуальний продукт може бути комусь цікавий.
- Пересвідчитися, що на локації є все, що вам необхідно, зокрема і найближче укриття у разі повітряної тривоги.
- Пропрацювати та узгодити логістику. Залучитися підтримкою та розумінням місцевих партнерів.

Наш досвід такий – ми самі пропонували свою послугу в різних громадах. Найперше, тих, де знайшли однодумців і впевнилися, що подія дійсно цікавить цільову аудиторію наших партнерів. Так, скажімо, сталося у бібліотеках [Луцька](#), мистецькому просторі в [Чорткові](#), у молодіжному центрі [Нововолинська](#), галереї у [Черкасах](#), або в центрі сучасної української культури в [Дніпрі](#).

Про інші локації нашої мандрівної бібліотеки і пропоновані формати подій дізнавайтеся у нашому [фейсбучі](#) під гештегом #мандрівна_бібліотека.

Трохи про фінанси

Повертаючись до моменту організації мандрівних подій в межах свого міста/селища, витрати можуть бути мінімальними. В іншому ж випадку – дорога, проживання, харчування, додаткові матеріали (наприклад, для майстерок) тощо – на ентузіазмі протриматися важко.

У нас є різний досвід – грантові програми, здебільшого мінігранти, часткові кошти на відрядження або ж за власний кошт.

Якщо ви маєте ідеї для перспективних мандрівних проєктів, варто розглянути **можливості грантової підтримки**. Такі як:

- [Міжнародний фонд “Відродження”](#)
- [Інша Освіта](#)
- [Український культурний фонд](#)
- [House of Europe](#)
- [Крим SOS](#)

Почати завжди можна з мандрівних подій на найближчих локаціях, у межах міста, громади. Або, можливо, ви маєте десь надійний якір у вигляді близьких людей, хто може прийняти вас і ваші події. А можливо ви їдете у справах до певного регіону і можете прихопити з собою цікаву подію, яка познайомить тамтешніх читачів із вашою бібліотекою. Може бути ще безліч таких “можливо”, про які відомо лише вам. Віримо, що можливо все те, чого ви дуже бажаєте. Прислухайтесь до себе й бережіть себе.